

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2530

[Total No. of Pages : 2

[5004] - 4004
M.A. (Part - II) (Semester - IV)
ECONOMICS
EC - 4004 : Rural Development
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt all questions*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Answer should be precise and to the point.*
- 4) *Answer each question in 250 words.*

Q1) Explain the role of panchayat raj in rural development. **[10]**

OR

Explain the features of Indian farm labourers.

Q2) Explain the measures for women empowerment. **[10]**

OR

Explain the features of Mahatma Gandhi national rural employment gurantee act MGMREGA

Q3) Distinguish between agriculture and non agriculture sector. **[10]**

OR

Explain the causes of migration of rural population.

Q4) Explain the changes in cropping pattern in India. **[10]**

OR

Explain the measures for eradication of poverty.

Q5) Explain the nature of provision of urban amenities of rural areas.(PURA)[10]

OR

Explain the role of non-institutional sources in agricultural finance.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P2530

[5004] - 4004
M.A. (Part - II) (Semester - IV)
ECONOMICS
EC - 4004 : Rural Development
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : -
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) उत्तरे थोडक्यात व मुद्देसुद असावेत.
  - 4) प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात असावे.
  - 5) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
प्रश्न 1)	पंचायतराज संस्थांची ग्रामीण विकासातील भूमिका विशद करा. किंवा भारतीय शेतमजुरांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.	[10]
प्रश्न 2)	स्त्री-सबलीकरणासाठीच्या उपाययोजना स्पष्ट करा. किंवा महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायद्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.	[10]
प्रश्न 3)	कृषी क्षेत्र आणि बिगर कृषी क्षेत्र यातील फरक स्पष्ट करा. किंवा ग्रामीण लोकसंख्येच्या स्थालांतराची कारणे विशद करा.	[10]
प्रश्न 4)	भारतातील पीक आवृत्तीबंधातील बदल स्पष्ट करा. किंवा दारिद्र्यनिर्मूलनाच्या उपाययोजना स्पष्ट करा.	[10]
प्रश्न 5)	ग्रामीण भागात शहरी सुविधांच्या पुरवठ्याचे स्वरूप स्पष्ट करा. किंवा कृषी वित्तपुरवठ्यातील बिगर-संस्थात्मक स्रोतांचे महत्व विशद करा.	[10]

